

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р арх. Малвина Русева, сектор „Архитектура“,
Институт за изследване на изкуствата, БАН

Относно конкурса за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“ по научната специалност „Теория и история на архитектурата“ от професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, за нуждите на сектор „Архитектура“ в Института за изследване на изкуствата при БАН. Единствен кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“ е гл.ас. д-р арх. Стела Борисова Ташева от сектор „Архитектура“ към ИИИЗк.

Конкурсът следва изискванията на ЗРАСРБ и съответния Правилник на БАН за процедурите по обявяването и провеждането му. Представените от гл.ас. д-р арх. Стела Ташева материали за изследователската, приложната и педагогическата ѝ дейност отговарят на изискванията на Закона и Правилника към него. Становището е съставено съобразно изискванията на горните документи.

Главен асистент д-р арх. Стела Ташева участва в конкурса със своите научни, научнопопулярни и научно-приложни разработки в качеството си на изследовател и преподавател. Представените: монография, електронен учебник и две статии в съавторство с доц. д-р арх. Добринка Желева Мартинес, 7 самостоятелни статии, 9 доклада и 7 статии (под печат), дават представа за научните интереси на кандидата, съсредоточени в пет основни области: архитектурната графика, архитектурата на XX век, семиотиката, дизайна и проектирането.

Като главен асистент по „Теория на композицията“ и „Формообразуване“, арх. Ташева води упражнения на студентите от специалност „Инженерен дизайн“ към Лесотехническият университет, а от 2014 година чете лекции по „Теория на композицията“ в същия университет. Професионалните знания на арх. Ташева намират приложение в нейната проектантска и експертна дейност, което разширява компетенциите ѝ. Тя е участвала самостоятелно или в колектив при разработване на архитектурни проекти за жилищни и обществени сгради във всички фази, на градоустройствени проекти, интериори и визуализации. Като архитект-консултант работи с общински и надзорни контролни организации, с български и чуждестранни инвеститори.

Проблемите, които арх. Ташева изследва и анализира, следват динамиката на променящите се обществени, икономически и културни условия, отразяващи се пряко върху архитектурното творчество и архитектурната графика. На тези теми е посветена нейната монография **„Българска архитектурна графика на XX век – проблеми и тенденции“**. В книгата на Стела Ташева за първи път у нас се систематизира и изследва развитието на архитектурната графика в България от края на XIX до началото на XXI век. В нея се проследяват еволюцията на графичния език в неговия исторически и регионален контекст, появата и развитието на нормативната база, регулираща параметрите на архитектурната графика и маркетинговия аспект в производството и разпространението на графичните артефакти, определен от новите технологии в края на XX век. Въз основа на събраната информация, включваща илюстративни и текстови материали, арх. Ташева създава система за организиране и структуриране на архитектурна документация, която става част от нейната методика за изследване и анализ на архитектурната графика. Освен като основен елемент от архитектурното творчество архитектурната графика се разглежда и като „елемент от комуникационния процес – съобщение, предавано от автора на графиката към външни наблюдатели“, и като „сложна семиотична система, самостоятелен визуален език, изразен в графична реч“. В този контекст авторката анализира както типичния за времето, така и индивидуалния „графичен език“ на архитектите от различните поколения в избрания изследователски период. Принос в архитектурната теория е създадената и публикувана в монографията типология на модалностите на архитектурната графика и съответните им типове графични данни, заложи в различните образци на двумерни и тримерни изображения като чертежи, схеми, рисунки, перспективи, съпровождащ ги текст, фотографии, видеодокументация и дигитални интерактивни среди.

Освен в областта на историята на архитектурната графика арх. Ташева има публикации в български и международни списания, свързани с нейната преподавателска дейност и с работата ѝ със студенти. Статията ѝ „A Semiotic Approach in Training „Theory of Composition“ with Students Majoring „Engineering Design“ е свързана с експериментирания по време на упражнения по „Теория на композицията“ идеи и методи на семиотиката. Статиите, посветени на образователния процес, в който участва арх. Ташева, показват нейния стремеж да

използва игрови методи за обучение, които през последните десетилетия се считат за много ефективни в образователните системи (институции) в Европа и САЩ. В „Общуване и обучение в архитектурните виртуални общности“ Стела Ташева анализира размножаването и участието на архитектурната графика и нейните готови графични елементи в онлайн комуникациите и изследва формите за онлайн съхранение и разпространение на чертежи и графични обекти.

Статиите под печат потвърждават интересите на арх. Ташева както към историята на архитектурата, така и към проблемите, които използването на съвременните технологии за архитектурно проектиране и обучение поставят пред специалистите от различни области на знанието. Предмет на нейните изследвания са и възможностите за обучение, самообучение и самоактуализация в областта на архитектурната онлайн графика и проследяването на ефектите от възприемането на CAD средства в графичните традиции на българската архитектура.

Препоръчвам на арх. Ташева да обърне специално внимание на изводите и заключенията в своите текстове, които могат да се подобрят и да представят по-пълно и ясно на финала, смисъла на цялото проучване, на направените анализи и тълкувания.

Научните интереси и изследователският подход на кандидата се вписват в професионалните и академични търсения на архитектите от сектор „Архитектура“, чиито разработки проучват и анализират различни периоди и области от архитектурната наука и архитектурното творчество. Представените от кандидата публикации разкриват разностранна изследователска и приложна дейност, която съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на гореизложеното, като оценявам научните, научно-приложните и преподавателските постижения на кандидата, предлагам на уважаемото Научно жури **да избере гл.ас. д-р арх. Стела Ташева на академичната длъжност „доцент“** по специалност „Теория и история на архитектурата“ в сектор „Архитектура“ на Института за изследване на изкуствата при БАН.

24 април 2015